

## Briefrapportage ‘Voorstel tot invulling van het voedingspeilingsysteem voor de periode 2005-2015’

Schematische weergave

Een voedingspeilingsysteem is een belangrijk instrument voor de onderbouwing van een adequaat beleid gericht op de stimulering van een gezonde voeding en op het bewaken van de voedselveiligheid. In 2004 is door het RIVM en TNO Kwaliteit van Leven (destijds TNO Voeding) een advies voorbereid over de inrichting van een toekomstig voedingspeilingsysteem. De voorstellen en opties voor de inrichting van dit systeem zijn tijdens een workshop besproken met diverse deskundigen van bij voedingsmonitoring betrokken organisaties. Recent is hierover een rapport verschenen getiteld: ‘Naar een nieuw Nederlands voedingspeilingsysteem’ (RIVM rapportnr. 350050001/TNO rapportnr. V6463). Als aanvulling op het rapport is in deze briefrapportage een voorstel uitgewerkt voor de invulling van het voedingspeilingsysteem in de periode 2005-2015 conform de nieuwe opzet. De invulling is een weergave van de discussies zoals gevoerd tijdens de workshop, bij het RIVM en TNO Kwaliteit van Leven en discussie met beleidsmedewerkers van het ministerie van VWS. Hierbij hebben verschillende argumenten een rol gespeeld, zoals wetenschappelijke overwegingen, haalbaarheid en logistiek, en behoeften van het beleid. Het voorstel kan uiteraard aangepast worden op basis van veranderde beleidsprioriteiten en voortschrijdend inzicht.

Verkort weergegeven is geadviseerd om een toekomstig voedingspeilingsysteem te laten bestaan uit verschillende componenten.

- De basis bestaat uit een (semi)continue gegevensverzameling onder de algemene bevolking van 7<sup>1</sup>-69 jaar.
- Daarnaast worden aanvullende voedselconsumptiepeilingen uitgevoerd bij speciale groepen, zoals jonge kinderen, allochtonen, zwangere en lacterende vrouwen en (geïnstitutionaliseerde) ouderen.
- Wanneer uit deze voedselconsumptiepeilingen knelpunten in de voeding worden gesignaleerd wordt gericht vervolgonderzoek naar voedingsstatus of determinanten van voedingsgedrag belangrijk geacht. Geadviseerd is om dit onderzoek als integraal deel op te nemen in het voedingspeilingsysteem.
- Bovendien wordt de consumptie van belangrijke producten die slechts door weinig mensen worden gegeten apart nagegaan.

Het voorstel voor de invulling van bovenstaande vier componenten in de periode 2006-2015 is weergegeven in de vier balken van figuur 1.

De bovenste balk van het figuur betreft de basisgegevensverzameling. In dit voorstel wordt uitgegaan van een continue gegevensverzameling, waarbij iedere 3 jaar een dataset beschikbaar komt voor analyse en rapportage en voor het gebruik door derden.

De gegevens worden verkregen met behulp van twee herhaalde 24-uursvoedingsnavragen. Deze methode is in Nederland voor volwassenen gevalideerd maar nog niet voor kinderen.

---

<sup>1</sup> Tijdens de workshop was besloten om de ondergrens van de leeftijdsgroep in de basisgegevensverzameling op 4 jaar te stellen. Jongere kinderen zouden bij de speciale groepen onderzocht worden. Omdat bij kinderen van 4-6 jaar de voorkeur wat betreft onderzoekstechniek overeenkomt met die bij jonge peuters wordt, in verband met de praktische toepassing, de groep kinderen tot en met 6 jaar als één speciale groep beschouwd. De basisgegevensverzameling start dan bij kinderen vanaf de leeftijd van 7 jaar.

Daarom wordt voorgesteld in 2006 een pilot- en valideringsstudie uit te voeren bij kinderen in de leeftijd van 7-15 jaar. In 2007 kan vervolgens de gegevensverzameling starten bij personen van 7-69 jaar (ongeveer 1300 personen per jaar).

Om tijdtrendanalyses ten opzichte van het verleden mogelijk te maken is aanbevolen om een ijkingstudie uit te voeren. Deze studie kan in 2007 bij een deel van de steekproef worden uitgevoerd. Bij deze personen vindt de dataverzameling plaats volgens de methode van de drie voorgaande VCP's (tweedaagse opschrijfmethode, aaneengesloten dagen). Door een vergelijking van de verkregen gegevens met behulp van de oude en de nieuwe methode kan de trendbreuk ten opzichte van het verleden gekwantificeerd worden.

De dataverzameling bij de speciale groepen is weergegeven op de één na bovenste balk in figuur 1. Dit betreft bijvoorbeeld baby's en jonge kinderen, zwangere en lacterende vrouwen, allochtonen en geïnstitutionaliseerde personen (met name ouderen). Deze bevolkingsgroepen vereisen een andere werwing en/of aangepaste onderzoekstechnieken dan de werwing en technieken van de basisgegevensverzameling. Voorgesteld wordt om iedere vier jaar onderzoek te verrichten bij baby's en jonge kinderen (bij de eerste ronde in 2005/2006 worden kinderen van 9-18 maanden buiten beschouwing gelaten omdat hiervoor recente onderzoeksgegevens beschikbaar zijn (2002)). Daarnaast wordt voorgesteld om elke 2 jaar onderzoek uit te voeren bij één speciale groep. Welke groep in welk jaar aan de beurt is kan nader worden vastgesteld op basis van de behoeften van het voedingsbeleid.

Op grond van gesignaleerde problemen in de voeding bij de algemene populatie en de speciale groepen kan gericht onderzoek naar de voedingsstatus en/of naar determinanten van de voedselconsumptie worden uitgevoerd. Dit onderdeel is weergegeven in de derde balk van figuur 1. Hierbij is als uitgangspunt gehanteerd dat dit vervolgonderzoek 1 jaar na beëindiging van de dataverzameling wordt uitgevoerd. Het tussenliggende jaar zal nodig zijn voor het analyseren van de gegevens, het evalueren van de noodzaak tot vervolgonderzoek en de voorbereiding van het vervolgonderzoek. In de periode tot 2010 wordt het voedingsstatusonderzoek bij enkele groepen vervroegd ingezet; deels om huidige beleidsvragen te beantwoorden en deels om ervaring met dit onderzoek in een nieuwe setting op te doen.

In de onderste balk van figuur 1 wordt onderzoek naar de consumptie van speciale producten weergegeven. Voor het voedingsbeleid kan het gewenst zijn gegevens te hebben over het gebruik van voor het beleid relevante liefhebbersproducten, waaronder functionele voedingsmiddelen, specifieke voedingssupplementen en producten die rijk zijn aan potentieel schadelijke stoffen. Veel van deze producten worden slechts door een relatief klein deel van de populatie gebruikt. Om voldoende inzicht te hebben in de gemiddelde consumptie en vooral in de spreiding van het gebruik van deze producten wordt voorgesteld extra gegevens over deze specifieke producten te verzamelen bij een grote steekproef van de bevolking ( $n \geq 50.000$  personen). Voorgesteld wordt deze dataverzameling om het andere jaar uit te voeren (via internet).

Op verzoek van het ministerie van VWS wordt het huidige schema door het RIVM en TNO Kwaliteit van Leven op hoofdlijnen uitgewerkt om tot een raming van de kosten te komen.

VOORSTEL VOEDINGSSIGNALERING 2005-2015

Jaar	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<b>Basisgegevens-verzameling 7+ jaar</b>		Pilot en validering 7-15 jaar		Basis 2007-2009		Basis 2010-2012			Basis 2013-2015		
			IJking								
<b>Speciale groepen</b>		Kinderen 2-6 jaar			Ouderen of Allochtonen of Zwangeren & lacterenden	Kinderen ½-6 jaar	Ouderen of Allochtonen of Zwangeren & lacterenden		Ouderen of Allochtonen of Zwangeren & lacterenden	Kinderen ½-6 jaar	Ouderen of Allochtonen of Zwangeren & lacterenden
<b>Vervolg-onderzoek nav signalen uit consumptie-onderzoek 2 jaar eerder</b>		Status Kinderen	Status Volwassenen			Ouderen of Allochtonen of Zwangeren & lacterenden	Basis-populatie	Kinderen	Ouderen of Allochtonen of Zwangeren & lacterenden	Basis-populatie	Ouderen of Allochtonen of Zwangeren & lacterenden
<b>Speciale producten</b>											

